

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **Ing. J.**, IČO: X., O., zastúpený advokátom JUDr. B., D., proti žalovanému: **T.**, IČO: X., O., o zaplatenie 551 036,50 Sk s prísl. a o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, na dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 5. mája 2008 č.k. 2 Cob 18/2008-42, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove zo dňa 5. mája 2008 č.k. 2 Cob 18/2008-42 **o d m i e t a**.

Žalovanému nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd v Humennom uznesením zo dňa 7. januára 2008 č.k. 12 Rob 390/2007-29 nepriznal žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov v konaní o zaplatenie istiny 551 036,50 Sk s príslušenstvom.

V odôvodnení rozhodnutia uviedol, že žalobca sa domáhal zaplatenia uplatnenej sumy z dôvodu nezaplatených faktúr žalovaným. Spolu s podaním návrhu vo veci samej navrhol oslobodenie od súdnych poplatkov, ktorý návrh odôvodnil tým, že jeho príjmy z podnikateľskej činnosti nestačia na pokrytie nákladov a je v druhotnej platobnej neschopnosti vinou žalovaného. Súd prvého stupňa v odôvodnení uznesenia ďalej uviedol, že skutočnosť neúspechu žalobcu v podnikaní a finančné straty nie sú dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov. Rizikom podnikateľskej činnosti je aj jeho neúspech, ktorý nemôže znášať štát. V konaní nemal súd prvého stupňa za preukázané, že pomery žalobcu odôvodňujú priznať oslobodenie od súdneho poplatku, preto návrhu nevyhoviel a oslobodenie od súdnych poplatkov žalobcovi nepriznal.

Proti tomuto uzneseniu sa odvolal žalobca, navrhol uznesenie súdu prvého stupňa zmeniť a priznať žalobcovi oslobodenie od súdnych poplatkov. V odvolaní namietol, že v jeho podnikaní nejde o neúspech v podnikaní ale o prechodný stav nedostatku disponibilných majetkových hodnôt, ktorými by mohol zaplatiť súdny poplatok. Ďalej poukázal na to, že žalovaný by neoprávnene žalovanú pohľadávku ako aj iné nezaplatil a vedie spor s inými dlžníkmi. Nepriznanie oslobodenia od súdnych poplatkov by znemožnilo žalobcovi domáhať sa súdnou cestou oprávnených nárokov a znemožnenie existencie žalobcu. Žalobca charakterizuje svoje finančné postavenie ako dočasné a po zmene pomerov na strane žalobcu súd má možnosť priznané oslobodenie mu odňať. V konaní predložil všetky doklady potrebné pre posúdenie návrhu na oslobodenie a to daňové prinanie za rok 2006 s prílohami, výpis z účtu v O. banke k 31.12.2007, upomienky zo strany T. banky o blokovani sumy 65 545 Sk z dôvodu exekúcie, evidenciu pohľadávok, potvrdenie o osobných a majetkových pomeroch, prehľad o vymáhaní pohľadávok veriteľov proti žalobcovi.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil, keď sa stotožnil s názorom vyjadreným v odôvodnení rozsudku súdu prvého stupňa, že na strane žalobcu nie sú splnené predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov. V odôvodnení uznesenia uviedol, že rozhodnutie o oslobodení od súdnych poplatkov musí vychádzať z uvážení potrieb žiadateľa s ohľadom na jeho osobné, rodinné, majetkové pomery a povahu uplatňovaného nároku. Pomery účastníka predstavujú spoločensko-ekonomické podmienky, v ktorých žije, jeho majetkové, zárobkové možnosti, počet vyživovaných osôb, jeho oprávnené potreby (bývanie, strava, uspokojovanie bežných kultúrnych a iných hmotných potrieb). Ďalej uviedol, že súd nemá povinnosť zisťovať skutočnosti o pomeroch účastníka aj iným spôsobom, ako prostredníctvom žiadateľa a preto posudzuje tvrdenia účastníka a hodnotí ním predložené dôkazy. Oprávnenosť priznania oslobodenia od platenia súdnych poplatkov podnikateľa nemožno z hľadiska majetkových pomerov účastníka posudzovať rovnako ako pri fyzických osobách – nepodnikateľoch. Majetkové pomery podnikateľského subjektu nie sú určované len množstvom voľných peňažných prostriedkov, ale aj jeho celkovou majetkovou situáciou. Pre účely rozhodovania o podanom návrhu žalobca predložil súdu daňové priznanie za rok 2006, z ktorého vyplýva, že v roku 2006 mal príjem z podnikania vo výške 5 332 656 Sk a výdavky z tejto činnosti 4 945 374 Sk a základ dane 387 582 Sk. Z výkazu o majetkoch a záväzkoch vyplýva, že v roku 2006 došlo k nárastu dlhodobého hmotného majetku z hodnoty 265 294 Sk na 904 200 Sk a k nárastu celkového majetku z 2 175 589 Sk na

2 837 738 Sk. Žalobca v tomto výkaze deklaruje rozdiel majetku a záväzkov na sumu 1 755 812 Sk. Poukázal na to, že súčasťou podnikateľskej činnosti je i uplatňovanie pohľadávok ako aj obrana proti žalobám podaným proti podnikateľskému subjektu, ktorý si musí prostriedky potrebné na krytie výdavkov vytvoriť a zadovážiť. Zhoršenie majetkových pomerov v dôsledku podnikania nemôže byť dôvodom na oslobodenie od súdnych poplatkov, čo by znamenalo prenášanie podnikateľského rizika na štát. Žalobca v konaní nepreukázal, že do súčasnej prechodne zlej finančnej situácie sa dostal z dôvodu, ktoré by nesúviseli s podnikaním, tieto skutočnosti ani netvrdil, keď sám uviedol, že do zlej finančnej situácie sa dostal správaním žalovaného, resp. iných obchodných partnerov pri svojej podnikateľskej činnosti a preto nepreukázal, že jeho majetkové a osobné pomery odôvodňujú priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Deklarovaný majetok žalobcu ani pri prechodnej platobnej neschopnosti neodôvodňuje priznanie od oslobodenia od súdnych poplatkov.

Protí uzneseniu odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Navrhol uznesenie odvolacieho a prvostupňového súdu zrušiť a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ust. § 237 písm. f) a § 241 ods. 2 písm. b) O.s.p. V dovolaní uviedol, že spĺňa podmienky na oslobodenie od súdnych poplatkov, keď nedostatok jeho disponibilných majetkových prostriedkov, ktoré by mohol v bezodkladnej lehote speňažiť je prechodný a k tejto skutočnosti súd prvého ani súd druhého stupňa neprihliadol. Takýmto nesprávnym postupom súdu bola účastníkovi odňatá možnosť konať pred súdom, nakoľko pre nezaplatenie súdneho poplatku konanie v tejto veci bude zastavené. Poukázal na to, že do tohto postavenia sa dostal vinou práve žalovaného, ktorý mu nezaplatil splatnú pohľadávku v tomto spore vo výške 1 328 040 Sk, a v ďalších na súde vedených sporoch vo výške 557 043,50 Sk (12 Cb 80/2007), vo výške 416 051,50 Sk (15 Rob 391/2007), vo výške 551 036,50 Sk (12 Rob 390/2007) a ďalšie spory vedené o neplatnosť výpovede zmluvy ako aj spory s inými obchodnými partnermi o náhradu škody, resp. vrátenie bezdôvodného obohatenia. Ďalej poukázal v dovolaní na skutočnosť, že nie je možné zabezpečiť prostriedky na zaplatenie súdnych poplatkov ani úverom, nakoľko jeho majetok je predmetom exekúcie a žalobca s majetkom nemôže voľne disponovať a tento zaťažovať. Z výpisu v O. banke vyplýva, že je na účte v debete, zo strany T. banky má blokovaný účet, a predložil súdu evidenciu pohľadávok žalobcu proti žalovanému k 1.9.2007 ako aj všetky potrebné listinné doklady na preukázanie oprávnenosti svojho návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací /§ 10a ods. 1 O.s.p./ preskúmal vec v zmysle ust. § 242 O.s.p., bez nariadenia pojednávania podľa ust. § 243a ods. 1 O.s.p. a dospel k záveru, že z hľadiska jeho prípustnosti neboli splnené zákonné podmienky.

Podľa ust. § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu upravuje ustanovenie § 237 a § 239 O.s.p.

Podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p. dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa ust. § 239 O.s.p. dovolanie je tiež prípustné proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie súdu prvého stupňa. Dovolanie je prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a) odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b) ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c) ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky. Ustanovenia odsekov 1 a 2 neplatia, ak ide o uznesenie o príslušnosti, predbežnom opatrení, poriadkovej pokute, o znalcovskom, tlmočnom, o odmietnutí návrhu na zabezpečenie predmetu dôkazu vo veciach týkajúcich sa práva duševného vlastníctva a o trovách konania, ako aj o tých uzneseniach vo veciach upravených Zákonom o rodine, v ktorých sa vo veci samej rozhoduje uznesením.

Dovolateľ prípustnosť dovolania odvodzuje z písm. f/ § 237 O.s.p., podľa ktorého sa posudzuje odňatie možnosti konať účastníkovi pred súdom postupom súdu. Dovolateľ odvodzuje odňatie možnosti konania pred súdom nesprávnym rozhodnutím súdu prvého a druhého stupňa o návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, keď tieto nezistili v tomto konaní splnenie podmienok na oslobodenie od súdnych poplatkov v zmysle ust. § 138 O.s.p. a návrh žalobcu na oslobodenie súd prvého stupňa zamietol a po preskúmaní odvolania proti tomuto uzneseniu súdu prvého stupňa odvolací súd rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správne potvrdil.

Dovolací súd skúmal prípustnosť dovolania z dôvodov uvedených dovolateľom v dovolacom podaní.

V zmysle citovaného ust. § 239 ods. 1, 2, 3 O.s.p. neboli splnené zákonom stanovené podmienky prípustnosti podaného dovolania, keď napadnutými rozhodnutiami súdov prvého a druhého stupňa bolo vo veci rozhodnuté konečným spôsobom, nepripúšťajúcim proti týmto podanie osobitného opravného prostriedku proti právoplatným rozhodnutiam súdov a to dovolania. Pri skúmaní uvedeného dôvodu podania dovolania, odňatia možnosti konať pred súdom, dovolací súd zistil, že ani tento dôvod nebol uplatnený v zmysle ust. § 237 písm. f/ O.s.p. a dovolanie bolo podané predčasne, nakoľko nenastala situácia, ktorá by bránila v tomto štádiu konania žalobcovi pokračovať v spore. Z tohto dôvodu nie je možné konštatovať nemožnosť prístupu žalobcu k spravodlivému konaniu a rozhodnutiu vo veci. Procesný postup súdov v oboch stupňoch prebiehal v zmysle právnej úpravy Občianskeho právneho poriadku a umožňoval žalobcovi zúčastniť sa alebo byť informovaný a vyzvaný na všetkých úkonoch prvostupňového a odvolacieho súdu. Zo skutočnosti nepreukázania oprávnenosti svojho nároku, ktorá viedla k neúspechu žalobcu v konaní vo veci návrhu na oslobodenie od súdnych poplatkov, nemožno bez ďalšieho vyvodzovať odňatie možnosti účastníka konať pred súdom. Postupom súdu prvého stupňa a odvolacieho súdu v danom štádiu konania, nakoľko konanie vo veci samej nebolo skončené rozhodnutím súdu, nebola odňatá možnosť konať žalobcovi pred súdom a preto v danej veci nebola splnená podmienka prípustnosti podania dovolania podľa ust. § 237 písm. f/ O.s.p.

Z uvedeného je zrejmé, že žalobca dovolaním napadol také uznesenie, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a preto dovolací súd dovolanie žalobcu podľa § 218 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 243b ods. 4 prvá veta O.s.p. odmietol.

O trovách dovolacieho konania rozhodol podľa § 243b ods. 4, § 224 ods. 1, § 142 ods. 1 O.s.p. tak, že v dovolacom konaní úspešnému žalovanému nepriznal náhradu trov dovolacieho konania, pretože trovy v dovolacom konaní žalovanému nevznikli žiadne.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 25. júna 2008

JUDr. Jozef Štefanko, v.r.
predseda senátu

